

**Wymaganiai edukacyjne z przedmiotu biologia
dla klasy II szkoły ponadpodstawowej
w zakresie rozszerzonym**

Temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
VI. KLASYFIKOWANIE ORGANIZMÓW					
1. Zakres zadań systematyki	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje systematykę i taksonomię – rozróżnia jednostki taksonomiczne 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia nazewnictwo binominalne – podaje przykłady nazw binominalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia historię klasyfikacji organizmów – omawia układ hierarchiczny w systematyce 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje hierarchicznie podstawowe rangi taksonomiczne 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady klasyfikacji organizmów – weryfikuje nazwy binominalne gatunków wraz ze skrótem nazwiska autora
2. Oznaczanie organizmów – klucze do oznaczania	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia sposoby oznaczania organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje klucze do oznaczania oraz omawia ich budowę 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje właściwy klucz do oznaczania organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – ustala przynależność gatunkową organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy prosty klucz do oznaczania
3. Trzy domeny i pięć królestw świata ożywionego	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia domeny i królestwa – przedstawia założenia klasyfikacji organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje domeny i królestwa – definiuje kład 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje metody klasyfikacji organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje funkcje przedstawicieli królestw w biosferze 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wady i zalety klasyfikacji organizmów różnymi metodami
4. Systematyka filogenetyczna	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia założenia systematyki filogenetycznej – zna metody rekonstrukcji pokrewieństwa gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby rekonstrukcji filogenezy – rozróżnia metody fenetyczne i filogenetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia plezjomorfie i apomorfie – definiuje homologię i analogię – opisuje budowę drzewa filogenetycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje, że klasyfikacja organizmów jest oparta na ich filogenezie – rozróżnia na drzewie filogenetycznym grupy monofiletyczne, parafyletyczne i polifiletyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wnioskuje na podstawie analizy kladogramów o pokrewieństwie ewolucyjnym organizmów
VII. WIRUSY – NAJPROSTSZE FORMY MATERII NIEOŻYWIONEJ					

1. Budowa wirusów	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje wirusy – opisuje budowę wirusów 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia budowę wirusów jako bezkomórkowych form infekcyjnych – używa pojęć „wirion” i „kapsyd” 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnorodność morfologiczną i genetyczną wirusów 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje związek budowy wirusów ze sposobem infekowania komórek 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje schemat budowy wirusa i omawia jego elementy
2. Namnażanie się wirusów	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia proces namnażania się wirusów – porównuje procesy rozmnażania i namnażania 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różnice w cyklu rozwojowym bakteriofagów i wirusów zwierzęcych 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje cykle infekcyjne wirusów (lityczny i lizogeniczny) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm odwrotnej transkrypcji i jego znaczenie w namnażaniu retrowirusów 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje związek budowy i sposobu namnażania się wirusów a ich wirulencją
3. Klasyfikacja i pochodzenie wirusów	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia podstawowe kryteria podziału wirusów – omawia i podaje hipotezy pochodzenia wirusów 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wybrane choroby wirusowe człowieka – przedstawia drogi rozprzestrzeniania się chorób wirusowych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia wybrane choroby wirusowe człowieka – przedstawia wiroidy i priony – omawia wybrane choroby wywoływane przez wiroidy i priony 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenie wirusów – omawia znaczenie profilaktyki i leczenia chorób wirusowych 	<ul style="list-style-type: none"> – dyskutuje skuteczność i słusność stosowania szczepionek – przedstawia przykłady epidemii spowodowanych przez wirusy, wiroidy i priony
VIII. BAKTERIE – JEDNOKOMÓRKOWE ORGANIZMY BEZJĄDROWE					
1. Charakterystyka bakterii	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje bakterie – wymienia formy budowy bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia budowę komórki prokariotycznej – omawia formy budowy bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnice w budowie bakterii Gram-dodatnich i Gram-ujemnych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę sinic 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje schemat budowy komórki prokariotycznej i omawia jej elementy
2. Czynności życiowe bakterii	<ul style="list-style-type: none"> – krótko charakteryzuje czynności życiowe bakterii: odżywianie, oddychanie i rozmnażanie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia chemoautotrofizm, fotoautotrofizm i heterotrofizm – omawia oddychanie beztlenowe (denitryfikacja, fermentacja) i tlenowe 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje chemoautotrofizm, fotoautotrofizm, heterotrofizm – porównuje oddychanie beztlenowe i tlenowe – porównuje koniugację, transformację i transdukcję 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces wiązania azotu przez bakterie brodawkowate oraz sinice – przedstawia znaczenie procesów płciowych w zmienności genetycznej bakterii – definiuje przetrwalniki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia podział bakterii według ich metabolizmu, podając przykłady – wykazuje znaczenie czynności życiowych, w tym procesów płciowych bakterii dla ich zjadliwości

		– przedstawia formy ruchów bakterii			
3. Przegląd bakterii	– definiuje archeowce i bakterie	– wyjaśnia różnice między archeowcami i bakteriami – przedstawia podział bakterii	– przedstawia znaczenie archeowców	– definiuje grupy bakterii (chlamydie, krętki, mikoplazmy i sinice)	– porównuje przystosowania archeowców i grup bakterii do środowiska ich życia
4. Przegląd bakterii chorobotwórczych człowieka	– definiuje bakterie chorobotwórcze – omawia drogi zakażeń bakteryjnych	– przedstawia znaczenie bakterii w przyrodzie – przedstawia znaczenie bakterii dla człowieka	– przedstawia choroby człowieka wywoływane przez bakterie – omawia znaczenie antybiotyków	– omawia objawy i profilaktykę chorób bakteryjnych (gruźlica, tężec, borelioza, salmonelloza, kiła, rzeżączka)	– przedstawia proces nabierania odporności na antybiotyki – dyskutuje słuszność stosowania antybiotykoterapii – przedstawia przykłady epidemii spowodowanych przez bakterie
IX. PROTISTY – ZRÓŻNICOWANA GRUPA ORGANIZMÓW					
1. Protisty zwierzęce	– charakteryzuje protisty zwierzęce – zakłada hodowlę protistów słodkowodnych i obserwuje ich wybrane czynności życiowe	– omawia czynności życiowe protistów, odżywianie, poruszanie się i reakcję na bodźce, rozmnażanie, wydalanie oraz osmoregulację	– wykazuje związek budowy protistów ze środowiskiem i trybem ich życia – omawia koniugację	– analizuje na podstawie schematów przebieg cykli rozwojowych protistów i rozróżnia poszczególne fazy jądrowe	– wykonuje schematyczny rysunek protisów zwierzęcych na podstawie obserwacji mikroskopowej i opisuje charakterystyczne elementy
2. Protisty roślinopodobne	– charakteryzuje protisty roślinopodobne	– przedstawia czynności życiowe protistów: odżywianie i rozmnażanie	– wykazuje związek budowy protistów ze środowiskiem i trybem ich życia	– analizuje na podstawie schematów typy rozmnażania płciowego	– wykonuje schematyczny rysunek protisów roślinopodobnych na podstawie obserwacji

	– omawia protisty grzybopodobne	– przedstawia formy morfologiczne protistów		– omawia przemianę pokoleń	mikroskopowej i opisuje charakterystyczne elementy
3. Przegląd protistów i znaczenie protistów	– wykazuje różnice między protistami zwierzęcymi, roślinopodobnymi i grzybopodobnymi – wymienia główne grupy protistów	– charakteryzuje główne grupy protistów – przedstawia znaczenie protistów	– wymienia choroby wywołane przez protisty	– charakteryzuje główne choroby wywołane przez protisty, w tym drogi zakażenia, objawy i profilaktykę	– wskazuje przynależność protistów do głównych grup na podstawie ich cech charakterystycznych – wykazuje sztuczny charakter protistów jako grupy taksonomicznej
X. GRZYBY I POROSTY					
1. Budowa i funkcje życiowe grzybów	– charakteryzuje grzyby – przedstawia różnorodność morfologiczną grzybów	– omawia czynności życiowe grzybów: odżywianie, oddychanie i rozmnażanie	– porównuje rozmnażanie bezpłciowe i płciowe u grzybów – rozróżnia poszczególne fazy jądrowe (haplofaza, dikariofaza, diplofaza)	– planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące, że drożdże przeprowadzają fermentację alkoholową – porównuje na podstawie analizy schematów cykle życiowe grzybów (sprzężniaków, workowców i podstawczaków)	– wykazuje związek między budową grzybów a ich podziałem
2. Przegląd grzybów	– rozróżnia główne grupy grzybów	– omawia główne grupy grzybów – przedstawia znaczenie grzybów w przyrodzie	– przedstawia znaczenie grzybów dla człowieka	– przedstawia drogi zarażenia się i zasady profilaktyki chorób wywołanych przez grzyby	– wskazuje przynależność grzybów do głównych grup na podstawie ich cech charakterystycznych – definiuje zagrożenia i sposoby ochrony grzybów
3. Porosty	– charakteryzuje porosty – przedstawia porosty jako organizmy symbiotyczne	– rozróżnia rodzaje plech porostów – wyjaśnia rolę porostów jako organizmów pionierskich i wskaźnikowych	– omawia struktury służące do rozmnażania się porostów – przedstawia znaczenie porostów w przyrodzie	– przedstawia znaczenie porostów dla człowieka	– stosuje skalę porostową w praktyce – definiuje zagrożenia i sposoby ochrony porostów
XI. RÓŻNORODNOŚĆ ROŚLIN					

1. Rośliny pierwotnie wodne	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy charakterystyczne dla roślin – przedstawia formy organizacji budowy roślin pierwotnie wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia typy rozmnażania u roślin pierwotnie wodnych – charakteryzuje zielonice, krasnorosty i glaukocystofity 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia zielonice, krasnorosty i glaukocystofity – przedstawia znaczenie krasnorostów i zielonice w przyrodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie krasnorostów i zielonice dla człowieka – przeprowadza obserwację mikroskopową zielonice 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje organizm jako przedstawiciela zielonice, krasnorostów i glaukocystofitów
2. Przystosowania roślin do życia na lądzie	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje warunki życia na lądzie – określa różnice między warunkami życia w wodzie i na lądzie 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pierwsze rośliny lądowe 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje pierwsze rośliny lądowe – omawia teorię telomową 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rośliny zarodnikowe i nasienne 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje pochodzenie liście i kwiatów w świetle teorii telomowej – wskazuje tendencje ewolucyjne od pierwszych roślin lądowych do nasiennych
3. Twórcze tkanki roślinne	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje tkankę roślinną – przedstawia podział tkanek roślinnych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje tkanki twórcze 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia tkanki merystematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tkanki twórcze na preparacie mikroskopowym, na schemacie, mikrofotografii, na podstawie opisu – wykazuje związek budowy z pełnioną funkcją tkanki twórczej 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje schematyczny rysunek na podstawie obserwacji mikroskopowej i wskazuje charakterystyczne elementy tkanek twórczych – planuje i przygotowuje preparat z tkanki twórczej do obserwacji mikroskopowej
4. Stałe tkanki roślinne	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje tkanek stałych – omawia budowę i funkcję tkanek 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia i omawia rodzaje tkanki okrywającej, miękiszowej, wzmacniającej, przewodzącej oraz wydzielniczej, podając ich funkcje – przedstawia adaptacje w budowie anatomicznej roślin do wymiany gazowej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia znaczenie połączeń międzykomórkowych w tkankach roślinnych – przedstawia cechy budowy roślin, które umożliwiły im zasiedlenie środowisk lądowych 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tkanki stałe na preparacie mikroskopowym, na schemacie, mikrofotografii, na podstawie opisu – wykazuje związek budowy z pełnioną funkcją tkanek stałych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje schematyczny rysunek na podstawie obserwacji mikroskopowej i wskazuje charakterystyczne elementy tkanek stałych – planuje i przygotowuje preparat z tkanki stałej do obserwacji mikroskopowej
5. Mszaki – organizmy z dominującym gametofitem	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje mszaki – przedstawia na przykładzie rodzimych gatunków cechy charakterystyczne mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę gametofitu i sporofitu mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia główne grupy mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje organizm jako przedstawiciela danej grupy mszaków 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje cechy charakterystyczne mszaków do identyfikacji gatunków z kluczem

		– przedstawia cykl życiowy na przykładzie przedstawiciela grupy	– przedstawia znaczenie mszaków, w tym dla człowieka		– przygotowuje zielnik z przedstawicielami mszaków
6. Rośliny zarodnikowe	– charakteryzuje widłakowe, skrzypowe i paprociowe – przedstawia na przykładzie rodzimych gatunków cechy charakterystyczne widłakowych, skrzypowych i paprociowych	– omawia budowę gametofitu i sporofitu widłakowych, skrzypowych i paprociowych – przedstawia cykl życiowy na przykładzie przedstawiciela grupy	– rozróżnia główne grupy widłakowych, skrzypowych i paprociowych – przedstawia znaczenie widłakowych, skrzypowych i paprociowych, w tym dla człowieka	– identyfikuje organizm jako przedstawiciela danej grupy widłakowych, skrzypowych i paprociowych	– wykorzystuje cechy charakterystyczne widłakowych, skrzypowych i paprociowych do identyfikacji gatunków z kluczem – przygotowuje zielnik z przedstawicielami widłakowych, skrzypowych i paprociowych
7. Budowa roślinnych organów wegetatywnych – korzeń	– omawia funkcje korzenia – omawia budowę morfologiczną korzeni	– rozróżnia rodzaje systemów korzeniowych – przedstawia budowę pierwotną i wtórną korzeni	– wymienia i omawia przekształcenia korzenia	– omawia modyfikacje korzeni jako adaptacje do różnych warunków środowiska i pełnionych funkcji	– porównuje budowę korzenia u różnych grup roślin – prezentuje modyfikacje korzeni na przykładzie konkretnych gatunków, wykazując je jako adaptacje do warunków środowiska i pełnionych funkcji
8. Organy wegetatywne roślin – łodyga	– omawia funkcję łodygi – omawia budowę morfologiczną łodyg	– przedstawia budowę pierwotną i wtórną łodyg	– wymienia i omawia przekształcenia łodygi – przedstawia znaczenie łodygi w bezpłciowym sposobie rozmnażania się roślin	– omawia modyfikacje łodyg jako adaptacje do różnych warunków środowiska i pełnionych funkcji	– porównuje budowę łodyg u różnych grup roślin – prezentuje modyfikacje łodygi na przykładzie konkretnych gatunków wykazując je jako adaptacje do warunków środowiska i pełnionych funkcji

<p>9. Organy wegetatywne roślin – liście</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję liści – omawia budowę morfologiczną liści 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rodzaje liści oraz ulistnienia – omawia budowę anatomiczną liści 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia i omawia przekształcenia liści – przedstawia znaczenie liści w bezpłciowym sposobie rozmnażania się roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia modyfikacje liści jako adaptacje do różnych warunków środowiska i pełnionych funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje budowę liści u różnych grup roślin – przedstawia hipotezy powstania liści – prezentuje modyfikacje liści na przykładzie konkretnych gatunków wykazując je jako adaptacje do warunków środowiska i pełnionych funkcji
<p>10. Nagozalążkowe – rośliny nasienne z nieosłoniętym zalążkiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rośliny nagozalążkowe – przedstawia na przykładzie rodzimych gatunków cechy charakterystyczne nagozalążkowych – podaje różnice między zarodnikami a nasionami 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia budowę gametofitu i sporofitu nagozalążkowych – przedstawia cykl życiowy na przykładzie przedstawiciela grupy – porównuje nagozalążkowe i okrytozalążkowe 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia główne grupy nagozalążkowych – przedstawia znaczenie nagozalążkowych, w tym dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje organizm jako przedstawiciela danej grupy nagozalążkowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje cechy charakterystyczne nagozalążkowych do identyfikacji gatunków z kluczem – przygotowuje zielnik z przedstawicielami nagozalążkowych – wykazuje tendencje ewolucyjne w modyfikacjach liści i budowie gametofitu
<p>11. Okrytozalążkowe – rośliny nasienne z osłoniętym zalążkiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rośliny okrytozalążkowe – przedstawia adaptacje roślin okrytozalążkowych do życia na lądzie – wykazuje stopniową redukcję gametofitu 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sposób powstawania gametofitów roślin nasiennych – przedstawia budowę kwiatów roślin nasiennych – wymienia i omawia rodzaje kwiatostanów – przedstawia budowę nasion i owoców 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia główne grupy okrytozalążkowych – opisuje proces zapylenia, zapłodnienia i powstawania nasion nasiennych oraz owoców – wymienia i omawia rodzaje owoców 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rośliny jednoliścienne i dwuliścienne, wskazując ich charakterystyczne cechy – wykazuje związek budowy kwiatu roślin okrytonasiennych ze sposobem ich zapylania – wykazuje związek budowy owocu ze sposobem 	<ul style="list-style-type: none"> – wykorzystuje cechy charakterystyczne okrytozalążkowych do identyfikacji gatunków z kluczem – przygotowuje zielnik z przedstawicielami okrytozalążkowych – wykazuje tendencje ewolucyjne w budowie i przekształceniach kwiatów

			– przedstawia znaczenie okrytozależnych, w tym dla człowieka	rozprzestrzeniania się roślin okrytonasiennych – przedstawia metody badania różnorodności roślin	
XII. FUNKCJONOWANIE ROŚLIN					
1. Gospodarka wodna roślin	– omawia funkcje wody w roślinach	– przedstawia procesy warunkujące przemieszczanie się wody w roślinie – przedstawia główne drogi transportu wody w roślinie	– wykazuje związek zmian potencjału osmotycznego i potencjału wody z otwieraniem i zamykaniem szparek – przedstawia wpływ suszy fizjologicznej na bilans wodny rośliny – wykazuje wpływ czynników zewnętrznych na bilans wodny roślin	– planuje i przeprowadza doświadczenie określające wpływ czynników zewnętrznych na intensywność transpiracji – planuje i przeprowadza doświadczenie określające wpływ stężenia roztworu glebowego na pobieranie wody przez rośliny – planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące występowanie płaczu roślin	– planuje i przeprowadza doświadczenie porównujące zagęszczenie i rozmieszczenie aparatów szparkowych u roślin różnych siedlisk – planuje i przeprowadza obserwację pozwalającą na identyfikację tkanki przewodzącej wodę w roślinie
2. Odżywianie się roślin. Składniki mineralne i organiczne	– wymienia i przedstawia składniki mineralne i organiczne – omawia funkcje soli mineralnych w roślinach	– wyjaśnia mechanizmy pobierania oraz transportu soli mineralnych – przedstawia dostępne dla roślin formy wybranych makroelementów – przedstawia znaczenie wybranych makro- i mikroelementów dla roślin	– określa drogi, jakimi do liści docierają substraty fotosyntezy – określa drogi, jakimi transportowane są produkty fotosyntezy	– przedstawia udział innych organizmów w pozyskiwaniu pokarmu przez rośliny	– przedstawia skutki niedoborów składników mineralnych i organicznych oraz planuje działania im zapobiegające – wykazuje znaczenie fotosyntezy jako jednej z przemian biochemicznych na Ziemi – przedstawia typy fotosyntezy i wykazuje ich znaczenie w przystosowaniu roślin do warunków środowiska

<p>3. Wzrost i rozwój roślin</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia różnice między wzrostem a rozwojem roślin – omawia procesy wzrostu i rozwoju roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje nasiona bielkowe, bezbielkowe i obielkowe – przedstawia wpływ czynników zewnętrznych i wewnętrznych na proces kiełkowania nasion 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje związek procesu zakwitania roślin okrytonasiennych z fotoperiodem i temperaturą – omawia owocowanie, spoczynek, starzenia się i obumieranie roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące rolę liści w wroście i rozwoju siewki rośliny – planuje i przeprowadza doświadczenie określające wpływ wybranych czynników na proces kiełkowania nasion – planuje i przeprowadza obserwacje różnych typów kiełkowania nasion oraz wykazuje różnice między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje i przedstawia znaczenie czynników wpływających na wzrost i rozwój roślin – przedstawia przykłady wykorzystania przez człowieka czynników regulujących wzrost i rozwój roślin
<p>4. Regulatory wzrostu i rozwoju roślin</p>	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje fitohormony 	<ul style="list-style-type: none"> – określa rolę auksyn, giberelin, cytokinin, kwasu abscysynowego i etylenu w procesach wzrostu i rozwoju roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę auksyn w ruchach wzrostowych roślin – wskazuje zastosowanie fitohormonów 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ etylenu na proces dojrzewania owoców – planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące rolę stożka wzrostu w dominacji wierzchołkowej u roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje różnice w działaniu fitohormonów i ich zastosowaniu przez człowieka
<p>5. Reakcje roślin na bodźce</p>	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje ruchy roślin – wymienia i definiuje tropizmy i nastie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia nastie i tropizmy jako reakcje roślin na bodźce 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia metody badania procesów życiowych roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące różnice geotropizmu korzenia i pędu – planuje i przeprowadza obserwację termonastii wybranych roślin 	<ul style="list-style-type: none"> – wykazuje znaczenie reakcji na bodźce dla funkcjonowania i życia roślin – porównuje reakcje roślin, uwzględniając wywołujący je bodziec i ich cel